

ברכות השחר - Lesson Two

The Rule That Led To The Composition Of **ברכות השחר**:
חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום.

ברכות השחר The Earliest Source For:

Source 1

ברכות דף ס' עמי ב'-כ' מתעד, אומר: א-לְהִי נְשָׁמָה שְׁנַתָּה בֵּינוֹתֶךָ בֵּין
אַתָּה נְפָרָתָה בֵּין, וְאַתָּה מִשְׁמָרָה בְּקָרְבֵּי, וְאַתָּה עַתִּיד לִימָלָה מִמְּנִי וְלִדְחַיָּה בֵּין לְעַתִּיד לְבָא,
כָּל זָמָן שְׁהַנִּשְׁמָה בְּקָרְבֵּי מַוְדָה אֲנִי לְפָנֵיךְ הוּא א-לְהִי וְא-לְהִי אָבוֹתִי רְבּוֹן כָּל הָעוֹלָם אָדוֹן
כָּל הַנְּשָׁמוֹת, בְּרוֹךְ אַתָּה הָיְהָ הַמְּחַזֵּיר נְשָׁמוֹת לְפָנָרִים מִתְּהִימָּם. כִּי שָׁמַע קָול תְּרִינְגָּלוֹא, לִימָא:
בְּרוֹךְ אֲשֶׁר נָתַן לְשָׁבֵי בִּינָה לְהַבְּחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לִילָה. כִּי פָתָח עִינֵיכֶם, לִימָא: בְּרוֹךְ פּוֹקֵחַ
עוֹרִים. כִּי תְּרִין וַיְתִיבּ, לִימָא: בְּרוֹךְ מַתִּיר אֲסֹודִים. כִּי לְבִישׁ, לִימָא: בְּרוֹךְ מַלְבִּישׁ עֲרוּמִים.
כִּי זְקִיףּ, לִימָא: בְּרוֹךְ זָקֵף כְּפֻופִים. כִּי נָחַת לְאָרְעָא, לִימָא: בְּרוֹךְ רַוקֵעַ הָאָרֶץ עַל הַמִּים. כִּי
מִסְנִי, לִימָא: בְּרוֹךְ הַמְּכִין מַצְעָדִי גָּבָר. כִּי סִים מִסְאָנִיהָ, לִימָא: בְּרוֹךְ שָׁעַשָּׂה, לִי כָל צְרָבִי. כִּי
אָסֵר הַמִּינִיָּה, לִימָא: בְּרוֹךְ אָזֵר יִשְׂרָאֵל בְּגַבּוֹרָה. כִּי פְּרִים כּוֹדְרָא עַל רִישִׁיחַ, לִימָא: בְּרוֹךְ
עוֹטָר יִשְׂרָאֵל בְּהַפְּאָרָה. כִּי מַעֲטָף בְּצִיצִית, לִימָא: בְּרוֹךְ אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְמִצּוֹתֵינוּ וַצְוָנוּ לְהַרְעַטָּה
בְצִיצִית. כִּי מְנָחָה תְּפִילִין אֲדֻרָעִיהָ, לִימָא: בְּרוֹךְ אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְמִצּוֹתֵינוּ וַצְוָנוּ לְהַנִּיחָה תְּפִילִין.
אֲרִישִׁיחַ, לִימָא: בְּרוֹךְ אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְמִצּוֹתֵינוּ וַצְוָנוּ עַל מִצּוֹתֵה תְּפִילִין. כִּי מִשִּׁי יְדִיחַ, לִימָא:
בְּרוֹךְ אֲשֶׁר קָדְשָׁנוּ בְמִצּוֹתֵינוּ וַצְוָנוּ עַל נְטִילַת יְדֵיכֶם. כִּי מִשִּׁי אֲפֵיהַ, לִימָא: בְּרוֹךְ הַמְּבָרֵךְ חֲבֵלִי
שִׁינָה מַעֲנִי וַתְּנוּמָה מַעֲפָעִי, וַיְהִי רִצְוָן מַלְפְנֵיךְ הוּא א-לְהִי שְׁתְּרִינְגָּלוֹן בְּתוֹרַתְךָ וְדַבְּקָנִי
בְמִצּוֹתֵיךְ... וַתְּהִנֵּנִי הַיּוֹם וּבָכֶל יוֹם לְחַזֵן וְלְחַסֵד וְלְרַחֲמִים בְעֵינִיךְ וּבְעֵינִי כָל רְוֵיָה, וַתְּגַמְלֵנִי חַמְדִים
טוֹבִים, בְּרוֹךְ אַתָּה הוּא נָמֵל חַמְדִים טּוֹבִים לְעַמוֹ יִשְׂרָאֵל.

Translation: When he awakes he says: My God, the soul which You have placed in me is pure. You have created it in me; You infused it within me; You preserved it within me and You will one day take it from me and restore it to me in the time to come. So long as the soul is within me, I give thanks to You, G-d, my God, and the God of my fathers, King of all worlds, Lord of all souls. Blessed are You, G-d, who restores souls to dead corpses. When he hears the rooster calling he should say: Blessed is He who has given the rooster the ability to distinguish between day and night. When he opens his eyes he should say: Blessed is He who opens the eyes of the blind. When he stretches himself and sits up he should say: Blessed is He who frees those who are bound. When he dresses he should say: Blessed is He who clothes those who are naked. When he stands himself up he should say: Blessed is He who raises the bowed. When he steps on to the ground he should say: Blessed is He who spread the earth on the waters. When he commences to walk he should say: Blessed is He who prepares the steps of man. When he ties his shoes he should say: Blessed is He who supplied all my needs. When he fastens his belt, he should say: Blessed is He who girds Israel with might. When he places a hat on his head he should say: Blessed is He who crowns Israel with glory. When he wraps himself with tzitzit, he should say: Blessed is He who made us holy through his commandments and commanded us to wear tzitzit. When he puts the tefillin on his arm he should say: Blessed is He who

תפלה شهرית- 101 Tefila

made us holy through His commandments and commanded us to put on tefillin. When he puts tefillin on his head he should say: Blessed is He who made us holy through His commandments and commanded us concerning the commandment of tefillin. When he washes his hands he should say: Blessed is He who has made us holy through His commandments and commanded us concerning the washing of hands. When he washes his face he should say: Blessed is He who has removed the bands of sleep from my eyes and slumber from my eyes. May it be Your will G-d, my God, to have me regularly study the Torah and make me cleave to Your commandments ...and let me obtain this day and every day grace, favour, and mercy in Your eyes, and in the eyes of all that see me and show loving kindness to me. Blessed are You, G-d, who bestows loving kindness upon Your people Israel.

Source 2

סדר רב עמרם גאון-וסדר אלו מאה ברכות כולל כך השיב רב נטרוני בר דילאי ראש מתיbeta דמסא מהסיא, לבני קהל אלימאנן על ידי רב יוסף מאור עינינו. ולברך כל אחת ואחת בשעה אחת כמו שמצויר בפרק דראואה או אפשר מפני טנופות ידים שהן עסקייה ועשויות לשמש. אלא כשנوعר אדם משנתו רוחין פניו, ידייו ורגליו כהונן, לקיים מה שבתווב הכוון לבראת אלקיך ישראל, ומתחילה. וכל יחיד יהיה בדעתו. ומנurge כל ישראל בספרד, היא אספמיה כך הוא, להוציא מי שאין יודע.

Translation: The order of all the 100 Brachos was set forth by Rabbi Natroni, head of the Yeshiva in Masa Machsia, to the Congregation of Alisanu through the hands of Rabbi Yosef, who brings light to our eyes. And to bless each blessing at the time the act is performed as it is explained in Tractate Brachos is not possible because of the uncleanliness of our hands over which we have no control as we sleep. This is how he should conduct himself upon rising: he should wash his face, his hands and his legs appropriately in order to fulfill that which is written: Prepare towards your G-d, Israel, and he begins. And each individual is obligated to recite the blessings. It is the custom in Spain, also known as Asfamia, to recite the blessings out loud so that others can fulfill their obligation by listening to the blessings.

Source 3

רמב"ם הל' תפלה פר' ז הל' ז – שמנה עשר ברכות אלו אין להם סדר אלא מברך כל אחת מהן על דבר שהברכה בשבילו בשעהו. כיצד? דבר שהגנה חגרונו ודווא על מטהו מברך אויר ישראל בגבורה, שמע קול התרנגול מברך חנותן לשכוי בינה, וכל ברכה מהן שלא נהגי באה אין מברך אותה... ט נהנו העם ברוב עריינו לברך ברכות אלו זו אחר זו בבית הכנסת בין נתהייבו בהן בין לא נתהייבו בהן וטעות הווא ואין ראוי לעשות כן ולא יברך ברכה אלא אם כן נתהייב בה.

Translation: These 18 blessings have no order but he should recite the appropriate blessing for the activity he is performing at that time. How? When he is closing his belt while still on his bed, he recites: Blessed is He who girds Israel with might. When he hears the sound of the rooster, he recites: Blessed is He who gives the rooster the ability to distinguish. Any blessing that he is not obligated to say (because he is not performing the accompanying act), he does not say...It was the custom among our nation in the majority of cities to recite these blessings one after the other in synagogue whether they were obligated to say the blessing or not obligated to make the blessing. This is an error. It is inappropriate to do so. He should not make a blessing unless he is performing the act that requires the blessing.

Source 4

חומר ברכות דף ס' עמי ב'- ד"ה: כי שמע קול הדרנגולא. אומר ברוך שנחן לשכוי בינה להבחין. והוא הדין אפילו כי לא שמע דעתך ברכה זו אלא להבחנה על הנאת האורה שתרנגול מבחין והוא נהנה מן האור; ד"ה: כי פרים סודרא על רישיה. והוא הדין לכל כובע וכל כסוי ודוקא כשהנהה אבל אם אין נהנה כגון שעוכב על מטהו לא יברך לא זו ולא מלביש ערומים ולא ברכות ביווץ בהן כיון שלא נהנה כדמשמי בפרק שלישי דמנילה, דף כד:) נבי מי שלא ראה מאורות מימי דכולי עולם בעי שידנה מן האורה.

Translation: **When he hears the voice of the rooster:** He says: Blessed is He who gives the rooster the ability to distinguish. He makes this blessing even if he did not hear the rooster because this blessing was established to acknowledge the benefit that we receive from sunlight that the rooster senses and the rooster receives a benefit from the sunlight. **When he puts a cover on his head:** This is the rule for any hat or cover that he places on his head but only if he benefits from the act but if he does not benefit from the act, for example, he is lying on his bed, he should not make the blessing on covering the head and not the blessing for wearing clothes and not any similar blessings because he is not benefiting as we learned in the third chapter of Maseches Megilah (page 24B) about someone who never saw the sun or moon; in that case, everyone requires that he needs to have benefited from them.

**תלמיד בבל' מסכת ברכות דף לה עמוד א-חנו רבנן: אסור לו לאדם שידנה מן העולם הזה
בלא ברכה, וכל נהנה מן העולם הזה בלא ברכה – מעל.**

Translation: A person is not permitted to gain enjoyment from this world without first reciting a Bracha and he who has gained enjoyment from this world without reciting a Bracha has committed a sacrilege.

Source 4

סידור רב סעדיה גאון

ציית עותף ישראל בתפארה ושיש
בה ציצית לחתעתך בצדיצית. אח"כ
אומר ב' א' ה' א' מ' הע' שלא שמתי
גוי ב' א' ה' א' מ' הע' שלא שמתי
אשר ב' א' ה' א' מ' הע' שלא שמתי
עבד. ורוב חבירינו אומרים אותו ביחיד בכל
בוקר אחרי צאתם מבית הכסא ואין מחלוקת
אותן. והנכונות למרוחץ אומר

בלבד. ובכל בוקר כשיטשות ידיו יברך
מ ת י ר א ס ז ר י מ. וכשיטקה עיניו
פ ו ק ח ע ו ר י מ, וכשיקום ז ו ק פ
כפופים, וכshitlabsh מלביש ערומות
וכשישב מגביה שפל י. מ. וכשיעמד
על הארץ רוקע הארץ על המים
ובשליך המכין מצעד י. גבר, וכשיגען
גלו ש ע ש א ל י. ב ל צ ר כ י
(וכשיחגGER) חגורה א ז ר י ש ר א ל
בגבורה, (וכשיתרש עליו) כסות שאין בה

ברכות השחר:

מודה אני לפניך מלך חי וקיים,
שהחורת بي נשמתי בחמלתך, רבה
אמונתך.

א-לחי, נשמה שנחת بي טהורה היא. אתה
בראותה, אתה יוצרה, אתה נפתחה بي, אתה
משמירה בקרבי, אתה עתיד לטלה ממני,
ולדהוירה بي לעתיד לבוא. כל זמן שהנשמה
בקרבי, מודה אני לפניך, כי א-לחי וא-לחי
אבותי, רבון כל המעשין, אדון כל הנשומות.
ברוך אתה יי' המחoir נשמות לפוגרים מתים.

ספר סדר היום סדר היום בדקינו משנתו-כשהאדם נעור בלילה ולבו אומר לו לךום אין
להתרשל בדבר אלא יקום בזוריות ואיזירות חיל קודם שיתגבר עליו יצרו הרע בטענות
ותואנות לבקש ממנו שלא יקום וירחכם עליו ובליידע מה כי הוא זקן וכמייל ויודע דרך לנצח
את האדם ולהפיל אותו ב מהמוות בלב יקום... ובquo; יאמר מיד מודה אני לפניך מלך כי
וקים שהחורת בי נשמתי בחמלתך. ואין צדיק ליה, נטילת ידיים כי אפילו יהו
ידיים מטופחות אין חשש כיין שאינו מזכיר לא שם ולא בני.

Translation: When a person arises from sleeping at night and his heart tells him not to rise from the bed, he should not be negligent concerning this matter. Instead he should rise with enthusiasm and with the spirit of a soldier before the evil inclination overwhelms him with complaints and temptations to cause him to remain in bed. The evil inclination will then outwit him before he recognizes what is happening. That is because the evil inclination is old, sly and knows how to trap a person and throw him into deep trouble from which he will not be able to lift himself... and upon arising he should say immediately: Mode Ani... Emunasecha. To recite these words, he need not wash his hands first because even if his hands are dirty, it is not a concern since he neither says G-d's name nor a substitute for G-d's name.

על נטילת ידיים

Guide To Jewish Prayer by Rabbi Isaiah Wohlgemuth p. 20

Our *Siddur* is written in Hebrew, and all our prayers except one are in Hebrew. This ancient prayer is קדיש (*Kaddish*), the prayer said by mourners. ("יקום פורקן" ("May salvation come")¹⁶ is also in Aramaic but it is not a prayer in the strict sense of the word. Nevertheless, some people view the Hebrew word נטילה (*netilah*, "lifting") as an Aramaic word. The Aramaic word על רחיצת ידיים¹⁷ ("concerning the washing of the hands") means "cup." These people believe that you do not say על נטילת ידיים¹⁸ ("concerning the washing of the hands"), but because you have to use a cup for it; you have to have the proper quantity of water to make your hand *tahor*. They would translate the word נטילה not as "lifting" the hands but as "using a cup" for washing the hands¹⁸.

פירושו סידור דתפילה לרוקח לנו אלקי נשמה עמו ו-שכוי הוא הנשמה.

Translation: The Hebrew word: *Sechvi* represents a person's soul.

הוספה הרא"ש מוסכת ברכות דף ס עמוד ב-כ' שמע כל תרנגולא ליום ברוך שנחן לשכוי בינה. הלב נקרא שכוי בלשון המקרא דכתיב מי נתן לשכוי בינה, והבינה תלואה לבב וע' היבנה אדם מבהין בין יום ובין לילה ומפני שהתרנגול מבין נ"ב ובברבאי קורין להתרנגול שכוי התקין ברכה זו לומר בשמיות קול תרנגול, ונראה דאפיו לא שמע נמי קול תרנגול שהוא מברך ברכה זו שאין הברכה זו אלא על חנאת האורה.

Translation: When a person hear the sound of the rooster, he should recite the Bracha of Sh'Nossan L'Sechvi Binah. A person's heart is called "Schevi" in the words of the Torah as it is written: (Iyov 38, 36) who gave the heart the ability to distinguish. The power to distinguish is given to the heart and through that ability a person can distinguish between day and night. Also a rooster has the ability to distinguish between day and night and in Arabic the word for rooster is Arviya. That is why they composed this Bracha to be recited when the rooster calls out at the beginning of the day. It would appear that even if a person did not hear a rooster call out, he still recites this Bracha because the Bracha was established to thank G-d for the pleasure of enjoying daylight.

ברוך . . . מהיר אסורים

סידור המבואר מאה אברהם גנוּל- מהיר את האברים שהיו באסורים בלילה בעת השינה -להתנענע.

Translation: G-d releases our bones that were locked in place overnight during our sleep-to move freely.

רוקע הארץ על המים

בראשית פרק א', ו' – ויאמר א-להים יהי רקיע בתרוק המים ויהי מבדיל בין מים למים: ז' – ויעש א-להים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהיכן: ח' – ויקרא א-להים לrokerע שמים ויהי-ערב ויהי-בקר יום שני:

שעשה, לי כל צרכי

ספר אבודרham ברכות השחר- והטעם לברכה זו שבכל זמן שהוא יחפ אין יכול לצאת ולעשות צרכי וצרכי ביתה ובינו שלבש מנעליו באלו נעשה לו כל צרכי.

Translation: The reason to recite this Bracha is that for as long as a person is barefoot, he cannot leave his home and tend to his needs and the needs of his household. As soon as he puts on his shoes, it is as if he has already taken care of all his needs.

עומר ישראל בתפאה

ספר שכורי הלכת עניין תפילה סימן ד-וכן מצאתי בתשובות שעמיסר רב עמרם נאון יצ"ל עומר ישראל בתפאה לפי שאין עטיפה סודר נdagת במקומנו. וגם רב נטרונאי נאון יצ"ל לא כחוב עומר ישראל בתפאה:

תפלה شهرית- 101 Tefila

Translation: I saw in a book of responsas that Rav Amrom Gaon, z”l, deleted the Bracha of Oter Yisroel B’Sifara because wearing a headkerchief was not customary in his community. Also R. Natroni, z”l, omitted the Bracha from his list of Birchot Ha’Shachar.

ספר המנהגות ר' אשדר מלוניל דף יא עט' א –ומי שעטר מצנפת כמו שעושין בספרך
מברך עטר ישראל בתפארה שדומה לעטרה, והזכיר ישראל מפני שכינה שדייא שורה
עליהם, ולא יתבן שילכו בגלוי ראש ועל כן קשור להם כתרים בסיני לכל אחד, וכן אמרו
בתלמוד שכינה למלחה מראשי, ולא בן הנוימ. מכל מקום (דו"א) משמע שאע"פ שאין לנו
מתעתרים במצנפת אנו מהעתרים בכובען דין דוא שנברך עטר ישראל אלא שאין מנדגן
לומר כן, ונראה בעיני שהמנהג שלנו שאין לנו מברכין משום דין כל ישראל מכמי
ראשיהם וдолבין בגלוי בראש.

Translation: He who dons a headkerchief as they do in Spain recites the Bracha of Oter Yisroel B’Sifara because a headkerchief looks like a crown. Our Sages included a reference to the Jewish People in the Bracha because the Shechina rests over the Jewish People and it would therefore not be appropriate that Jews walk with an uncovered head. That is why G-d tied crowns on the heads of the Jewish People at Har Sinai. So too it is written in the Talmud that the Shechina rests above the heads of the Jewish People but not so over the heads of the non-Jews. It would appear that although we do not wear special hats, we do wear regular hats and we therefore should also recite the Bracha but it is not our custom to do so. It would appear to me that the reason that we do not recite the Bracha is that not all Jews in our community cover their heads and some do walk around with a bare head.

Poetic Lines

אתה יצרתה בָּי,
אתה נפחתה בָּי,
ואתה משמרה בְּךָ בָּי,
ואתה עתיד לִיטלה מִמְנִי
ולדהוירה בָּי לַעֲתֵיד לְבָא

Hebrew Liturgical Poetry and Christian Hymnology by Jefim Schirmann, *The Jewish Quarterly Review*, Vol. 44, No. 2 (Oct., 1953), pp. 123-161 at p. 136:

On the other hand, we must not judge the oldest rhymes with the criteria applied by poetics of the late middle ages or of modern times. Our oldest rhymes did not yet strive for particularly rich and interesting consonances. They often confined themselves to repetition of similarly sounding suffixes which are particularly easy to form in the Semitic languages and were for that matter derided by literary critics in later times. There is no doubt however

1. The author of Sefer Ha-Minhagot, R. Asher ben Saul of Lunel (not to be confused with his contemporary, R. Asher ben Shalom), lived in southern France during the twelfth and thirteenth centuries

that these suffix rhymes eventually developed into differentiated varieties.

p. 137

In this early period such rhymes were by no means unique. We also find a chain of suffix rhymes in a well known prayer of the Tannaite R. Yoḥanan ben Nuri who lived in Beyth Shearim (Galilee) in the beginning of the second century; primitive rhymes similar to those of the Eighteen Benedictions occur in an anonymous piece "Have mercy Lord our God" quoted by sages of the Jerusalem Talmud as early as 300 CE; likewise, in the anonymous litany "Answer us, oh Lord" first quoted by sages of the same work in the fourth century, but probably much older. Similarly rhymed is a prayer by R. Yoḥanan ben Nappaḥa who dwelt in Sepphoris (Galilee) in the third century.³⁰

The list of examples could be extended, but such as it is it suffices to afford a confirmation of the previously propounded assertion. Since at the time when these rhymed prayers emerged many unrhymed pieces were also composed, we are not justified in differentiating periods *before* and *after* the introduction of the rhyme in the history of our literature. The self same poet may according to his inclination have composed rhymed as well as unrhymed poems. It should be mentioned that prototypes of other poetical devices of the later *Piyyut* may also be found in the Talmud.³¹